

Vabaühenduste riikliku rahastamise protsessiga seotud küsimused Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile

Viited dokumentidele

MKM avalik dokumendiregister <https://adr.rik.ee/mkm/>.

MKM-i ja valitsemisala asutuste aastased kinnitatud eelarved, sh eraldi lisana on esitatud MKM-i eelarvest antavad sihtotstarbelised ja tegevustoetused [Eelarve ja majandusteave | Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium](#).

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti koduleht: [Tarbijakaitsetegevuse rahastamine | Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet](#), [Vabaühendused saavad taotleda tarbijakaitse tegevustoetust | Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet](#) ja [Dokumendid | Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet](#).

Kehtivad toetuste andmise tingimuste määrad, käskkirjad, asjakohased seadused jms leiab Riigiteataja kodulehelt [Avalaht-Riigi Teataja](#).

Eelnõude infosüsteem <https://eelnoud.valitsus.ee/>.

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi koduleht [Perioodi 2021-2027 struktuurifondide regionaalarengu meetmed | Regionaal- ja Põllumajandusministeerium](#).

Sotsiaalministeeriumi koduleht: [Strateegilise partnerluse rahaline toetamine | Sotsiaalministeerium](#).

Kasutatud lühendid:

MAKid – maakondlike arenduskeskuste võrgustik ja sellesse kuuluvad organisatsioonid

MKM – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

TTJA – Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

ReM – Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

SoM – Sotsiaalministeerium

EIS – Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus

RTK – Riigi Tugiteenuste Keskus

Tabel 1. Vastused küsimustele, mis puudutavad toetuste andmist avaliku huvi tagamiseks.

1. AVALIK HUVI Rahastamine põhineb avalikul huvil ja on kooskõlas ministeeriumi strateegiliste eesmärkidega.	
1.1.Kas rahastamise tingimustes on välja toodud, et toetatakse avalikes huvides tegutsevaid organisatsioone?	Rahastamise tingimused sõltuvad konkreetsest toetusest (sh välisvahendid), mida reguleeritakse vastavate aktidega, sh ministri määruste või käskkirjadega, kus on määratletud ka toetuse saaja vorm ja vajadusel temale esitatavad lisanõuded. Nt tarbijakaitsetegevuse toetuse korral jah, saab

	eraldada üleriigilisel tasandil tarbijate huve esindavale ühendusele või ühenduste liidule, kelle tegevus on oluline tarbijate õiguste ja huvide edendamise ning tarbijakaitsealase teabe ja nõustamise kättesaadavuse parandamiseks.
1.2.Kas rahastamise korras on viide, et otsused peavad olema kooskõlas avalike huvidega?	Üldiselt otseselt sõna-sõnaliselt ei viidata, kuid kaudselt taotlejatele esitatavad nõuded pigem viitavad.
1.3.Kas korras või lepingus on viidatud, millisesse arengukavasse toetus panustab?	Jah, vt MAK-ide toetamise käskkirja seletuskirja. Tarbijakaitsetegevuse toetuse taotluste esitamise kutses oli viidatud, et taotluses esitatud tegevused peavad vastama Euroopa Liidu tarbijakaitse tegevuskavas aastateks 2020-2025 seatud prioriteetidele.
1.4.Kas veebilehelt on leitav, mis on rahastamise eesmärk?	Jah, seoses ümberkorraldustega MAK-ide kohta leiab ReM-i kodulehel ning tarbijakaitsetegevuse toetuse korral TTJA kodulehel.
1.5.Kas sisse on seatud strateegilise partnerluse ja/või pikaajaliste tegevustoetuste praktika, mis indikeerib, mil määral on ühenduste roll läbi mõeldud ja seostatud valdkonna eesmärkidega?	2023. aastal MKM-is strateegilisi partnerlusi ei sõlmitud, küll aga on seda planeeritud teha võrdsuspoliitika teemadel 2025. aastal (väljatöötamisel). Ettevõtlustoetusi puudutavas teemas on MKM vastanud 13.12.2023 kirjaga nr 18-5/2023/4717-2 Vabaühenduste Liidu ettepanekule kaotada äriühingute ja mittetulundusühingute ning sihtasutuste erisus ning hõlmata ka vabaühendused MKM-i haldusalas jaotatavate ettevõtlustoetuste ringi. Tarbijakaitsetegevuse toetuse eraldamisel ei ole eesmärgiks toetada pikaajaliselt ühte konkreetset organisatsiooni, vaid lähtutakse esitatud taotluste sisust ning sellest, millise organisatsiooni pakutud tegevus vastab enim tarbijakaitse vajadustele ja panustab tarbija õiguste kaitsesse, sh arvestatakse toetuse eraldamisel taotlustes esitatud tegevuste aktuaalsust.
Siia vastuse lahtrisse on võimalik välja tuua hilisemad muudatused, mis ei puuduta 2023. aastat (2024+ ja planeerimisel), kuid on olulised avaliku huvi ja rahastamise ministeeriumi strateegiliste eesmärkidega seotuse osas välja tuua.	01.07.2023 liikus MKM-i võrdse kohtlemise ja soolise võrdõiguslikkuse edendamise rahaline toetamine, mille voor toimus 2022. aastal ja toetuse saajatega sõlmiti lepingud kolmeks aastaks): Strateegilise partnerluse rahaline toetamine Sotsiaalministeerium . Praegu planeeritakse uut määrust täiendatud toetustingimustega ja taotlusvooru 2024. a I poolde. Lisaks on alates 1. jaanuarist 2025 liitunud ministeeriumiga ruumilise planeerimise ja maakasutuse valdkond. Seega on MKM olnud väga koormatud kahe suuremahulise ümberkorraldusega ning töökorraldust reguleerivate juhiste väljatöötamine ja rakendamine on pidev protsess. MKM-i

	valitsemisala toetuste jagamist korraldavad eelkõige EIS ja RTK.
--	--

Tabel 2. Vastused küsimustele, mis puudutavad toetuse saajate tegevuse tulemuslikkust.

2. TULEMUSLIKKUS	
Ühenduste riigieelarveline rahastamine on tulemuslik.	
2.1. Kas rahastamise tingimused ja kriteeriumid toetavad rahastamise üldiste ja/või täpsustatud valdkondlike või programmpõhiste eesmärkide saavutamist?	Jah, nii MAK-ide kui ka tarbijakaitsetegevuse toetamisel.
2.2. Kas kriteeriumid võimaldavad hinnata ühenduste rahastamise tulemuslikkust?	Jah, nii MAK-ide kui ka tarbijakaitsetegevuse toetamisel.
2.3. Kas rahastamistingimustes on kokku lepitud toetuse tulemuslikkuse hindamiseks läbivad indikaatorid, ministeeriumil on nende mõõtmiseks/hindamiseks metoodika ja kord?	MAKide toetamisel on tulemuslikkuse hindamiseks mõõdikud kokku lepitud (jah). Tarbijakaitsetegevuse toetuse korral ei ole.
2.4. Kas rahastamise taotluse ja toetusraha kasutamise aruande vormid sisaldavad minimaalselt väljundindikaatoreid, võimalusel ka tulemusindikaatoreid?	MAKide toetamisel on ja tarbijakaitsetegevuse toetuse korral ei ole.
2.5. Milline on tavapraktika toetusele kvalifitseeruvaile taotlejatele eraldatava toetussumma suuruse otsustamisel (pigem kõigile midagi või suurem summa kõige võimakamale)? Kas ja millistel puhkudel esineb kõrvalekaldeid tavapraktikast?	Ei kohaldu, oleneb toetusest ehk ei ole ühte tavapraktikat.
2.6. Kuidas on võimalik leida avalikku infot tegevustoetuste saajate tegevuse tulemuste kohta?	MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused majandusaastaruanded on avalikult äriregistrist kättesaadavad, samuti konkreetsete maakondlike arenduskeskuste majandusaastaruanded. Tarbijakaitsetegevuse toetuse saajate tegevusaruanded on leitavad TTJA dokumendiregistrist ning Toetuse saajaga sõlmitud leping on avaldatud ameti kodulehel, leping sisaldab ka toetuse raames läbiviidavaid tegevusi.
2.7. Kas raha jagamise ja kasutamise halduskulud on kulutõhusad?	Jah.
2.8. Kas viimati lõppenud vooru(de) aruannete kohta on tehtud koondanalüüs, et hinnata	Jah, tarbijakaitsetegevuse toetuse saaja esitatud tegevusaruannet hinnatakse läbiviidud tegevuste tulemuslikkust silmas pidades.

meetmete/programmide tulemuslikkust?	
2.9. Kas hindamise tulemustest on muudetud rahastamisprogramme/meetmeid?	Ei kohaldu või ei ole.
Siia vastuse lahtrisse on võimalik välja tuua hilisemad muudatused, mis ei puuduta 2023. aastat (2024+ ja planeerimisel), kuid on olulised rahastamise tulemuslikkusega seoses välja tuua.	MAK-ide toetamine on liikunud ReM-i valitsemisalasse. Tarbijakaitsetegevuse toetusvooru 2025. aastal ei korraldata TTJA otsusega ning seoses riigieelarve kärbeta vajadusega.

Tabel 3. Vastused küsimustele, mis puudutavad toetuste saajate kaasamist rahastusprotsessi kujundamisse.

3. KAASATUS Rahastamisprotsessi väljatöötamisse kaasatakse seotud osapooled.	
3.1. Kas olulisemate rahastamisprotsessi reguleerivate alusdokumentide ja rahastamise tingimuste väljatöötamisel konsulteeritakse ühendustega (sh varakult eesmärkide püstitamise etapis)?	Jah, järgitakse tavapärast õigusloome tava, sh analüüsitud toetuste korral nende väljatöötamisel. Aastal 2023 olid peamised toetused seotud välisvahenditest jagatavate toetustega, milline protsess on väga hästi reguleeritud.
3.2. Rahastamisprotsessi reguleerivate alusdokumentide ja tingimuste väljatöötamisel on kaasaraäkamise võimalus on antud kõigile asjast huvitatud ühendustele?	Jah, järgitakse tavapärast õigusloome tava.
3.3. Raha kasutamise järel küsitakse ühendustelt tagasisidet rahastamisprotsessi reguleerivate alusdokumentide; rahastamistingimuste, rahastamise protsessi; rahastaja töökultuuri kohta?	Oleneb toetusest.
Siia vastuse lahtrisse on võimalik välja tuua hilisemad muudatused, mis ei puuduta 2023. aastat (2024+ ja planeerimisel), kuid on olulised rahastamisprotsessi uuendamisel/muutmisel seotud osapoolte kaasamisega seoses.	Strateegiline partnerlus on 2025. aastal väljatöötamisel, sellesse on kaasatud ka huvirühmad.

Tabel 4. Vastused küsimustele, mis puudutavad toetuste andmise ja kasutamise läbipaistvust.

4. LÄBIPAISTVUS Toetuse andmine ja kasutamine on läbipaistev
--

4.1 Palun linkige ministeeriumi veebilehel olevale infole, mis kirjeldab rahastamise põhimõtteid, tingimusi, rahastamisprotsessi ja selle tulemusi.	Kuna MAKide toetus on alates 1. jaanuarist 2024 REMi vastutusalas, siis MKMi kodulehel sellekohast infot ei ole. Küll aga on rahastamistingimusi põhjalikult käsitletud 2023. aastal kehtinud käskkirjas ja selle seletuskirjas, mis leiab avalikust dokumendihaldussüsteemist. Tarbijakaitsetegevuse viimase taotlusvooru (avaldatud aastal 2022 perioodiks 2023-2024) kohta leiab infot TTJA kodulehelt.
4.2. Kas ministeeriumis kehtiv rahastamise kord on kooskõlas rahastamise juhendmaterjaliga?	Ei ole täidetav, ei ole eraldi vabaühenduste rahastamiste korda.
4.3. Kas toetusi eraldatakse vabaühendustele avaliku konkursi alusel?	Ei ole täidetav, ei ole eraldi vabaühenduste rahastamiste korda.
4.4. Kas kehtivate lepingute või otsuste alusel juba teada olevad toetuste saajad on nimeliselt välja toodud RES-is?	Jah, riigieelarve seaduse seletuskirja lisas on kohustus nimetada toetuse saajad, sh MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused. Samas 2023. aasta riigieelarve ja selle seletuskiri kavandati 2022. aastal, mil Omanike Keskliidu MTÜ taotlemine ja rahastamise heakskiitmine ei olnud veel teada, ega olnud võimalik nimetada. Toetus otsustati Tarbijakaitsetegevuse 2023.–2024. aasta riigieelarvelise toetuse taotlusvooru kaudu.
4.5. Kas ja kust on leitavad toetuse saajate tegevusaruanded?	Jah, äriregistrist on leitavad nii MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused majandusaastaaruanne kui ka vajadusel detailsemalt maakondlike arenduskeskuste majandusaastaaruanded. Tarbijakaitsetegevuse toetuse korral TTJA avalikust dokumendiregistrist.
4.6. Kas taotluste hindamise kord on avalik ja üheselt mõistetav (hindamiskomisjon, kriteeriumid), hindamiskomisjoni koosseis avalik?	Tarbijakaitsetegevuse toetuse käskkiri toetuse eraldamise otsusega koos hindamiskomisjoni seisukohtade ja ettepanekutega saadetakse kõikidele taotlejatele ning on avalikult kõigile ligipääsetav TTJA dokumendiregistris (Delta).
4.7. Kas vabaühendused saavad tagasisidet toetuse andmise ja mitteandmise otsuste kohta?	Jah.
Siia vastuse lahtrisse on võimalik välja tuua hilisemad muudatused, mis ei puuduta 2023. aastat (2024+ ja planeerimisel), kuid on olulised toetuste andmise ja kasutamise läbipaistvuse kontekstis.	

Tabel 5. Vastused küsimustele, mis puudutavad vabaühenduste võrdset ligipääsu toetustele.

5. LIGIPÄÄSETAVUS

Ühendustele on tagatud võrdne ligipääs rahastamisele (õiglus).

5.1. Kas on kehtestatud selged rahastamise reeglid ja valikukriteeriumid, mida järgitakse?	Konkreetsete käsitletud toetuste korral jah. Nt tarbijakaitsetegevuse toetuse andmise kord on sätestatud tarbijakaitseaduses ning vastavas ministri määruses.
5.2. Kas rahastamise korras on eristatud projektitoetus, tegevustoetus ja teenuse delegeerimine?	Konkreetsete käsitletud toetuste korral on mõlemal juhul tegemist tegevustoetusega, mis on vastavates õigusaktides välja toodud.
5.3. Kas erandid (nt nn katuseraha või sihtfinantseerimine) on korras selgitatud?	Ei kohaldu, kuna üldist korda ei ole.
5.4. Kas toetuse andmise tingimused on Teie hinnangul objektiivsed ja potentsiaalseid taotlejaid mittediskrimineerivad? (Konkursi tingimused ei loo eeliseid konkreetsele ühendusele või ühenduste rühmale.)	Jah, kuid sõltuvad toetuse andmise eesmärgist.
5.5. Kas toetuse andmise tingimused on rahastamise eesmärgi ja otstarbe suhtes asjakohased ja põhjendatud. See tähendab, et rahastamise tingimused tulenevad rahastamise eesmärgist.	Jah
5.6. Kas kaasfinantseeringu nõuded on mõistlikud ja ei sea piiranguid ligipääsule?	Ei kohaldu käsitletavate toetuste korral.
Siia vastuse lahtrisse on võimalik välja tuua hilisemad muudatused, mis ei puuduta 2023. aastat (2024+ ja planeerimisel), kuid on olulised vabaühenduste võrdse ligipääsu tagamisel rahastamisele.	Ei kohaldu käsitletavate toetuste korral. Strateegiline partnerlus on 2025. aastal väljatöötamisel.

Tabel 6. Vastused küsimustele, mis puudutavad toetatud vabaühenduste võimekuse edendamist.

6. VÕIMEKUS Rahastamine edendab ühenduste võimekust.	
6.1. Kas ministeerium hindab valdkondlikult rahastatavate vabaühenduste vajadusi?	2023. aastal eraldi ei hinnanud.
6.2. Kas rahastamine toetab Teie hinnangul ühenduse professionaalsust ja pädevust ning tegevuse jätkusuutlikkust?	Ei ole võimalik üheselt vastata. Nt tarbijakaitsetegevuse toetuse eesmärk on soodustada ja toetada vabaühenduste tegevust, samas sellest ei saa sõltuda tarbijauhenduste elujõulisus ning tegevuse jätkusuutlikkus tervikuna.
6.3. Kas toetuse saaja võimekuse kasvu ministeeriumi poolse strateegilise partnerluse rahastamise tulemusena on võimalik hinnata?	Ei kohaldu, strateegilise partnerluse toetusi ei kavandatud MKM-is, võeti vaid leping üle 2023. aastal.

6.4. Kas projekti- ja tegevustoetused võimaldavad katta ka organisatsiooni üldkulusid?	Jah, käsitletavate toetuste korral.
Siia vastuse lahtrisse on võimalik välja tuua hilisemad muudatused, mis ei puuduta 2023. aastat (2024+ ja planeerimisel), kuid on olulised rahastatavate ühenduste võimekuse edendamise kontekstis.	Ei kohaldu käsitletavate toetuste korral. Strateegiline partnerlus on 2025. aastal väljatöötamisel.